

विरोध करणाऱ्या उद्धवा, कसा होतास
तू आणि कसा झालास तू! अखेर
अहंकाराची शिक्षा मिळाली आणि आता
श्री रामरक्षा आठवली. सत्ता गेली, पक्ष
गेला, आमदार-खासदारही गेले आणि
बाळासाहेबांचे हिंदुत्वाचे विचारही
सुटले, असा टोलाही लगावला आहे.

सर्वाधिक अकादमी पुरस्कार जिंकण्याचा अन् नामांकन मिळवण्याचा विक्रम करणारे वॉल्टर डिस्ने!

17 जुलैला केली होती डिस्ने लँडची स्थापना

वॉल्टर एलियास डिस्ने हे एक अमेरिकन ॲनिमेटर, चित्रपट निर्माता, आवाज कलाकार आणि उद्योजक होते. अमेरिकन ॲनिमेशन उद्योगाचे प्रणेते म्हणून , त्यांनी कार्टूनच्या निर्मितीमध्ये अनेक नवीन शोध लावले. एक चित्रपट निर्माता म्हणून, एका व्यक्तीद्वारे सर्वाधिक अकादमी पुरस्कार (२२) जिंकण्याचा आणि नामांकने (५९) मिळवण्याचा विक्रम त्यांच्या नावावर आहे. त्यांना इतर सन्मानांसोबत दोन गोल्डन ग्लोब विशेष कामगिरी पुरस्कार आणि एक एमी पुरस्कार प्रदान करण्यात आला .त्यांचे अनेक चित्रपट लायब्ररी ऑफ काँग्रेसद्वारे राष्ट्रीय चित्रपट नोंदणीमध्ये समाविष्ट आहेत आणि अमेरिकन फिल्म इन्स्टिट्यूटद्वारे सर्वोत्कृष्ट चित्रपटांपैकी काही म्हणूनही त्यांची निवड झाली आहे .

१९०१ मध्ये शिकागो येथे जन्मलेले आणि प्रामुख्याने मिसूरीमध्ये वाढलेले डिस्ने यांना लहानपणापासूनच चित्रकलेची आवड होती. त्यांनी लहानपणी कलेचे वर्ग घेतले आणि वयाच्या १८ व्या वर्षी व्यावसायिक चित्रकार म्हणून नोकरी पत्करली.१९२० च्या दशकाच्या सुरुवातीला ते कॅलिफोर्नियाला गेले आणि त्यांनी आपला भाऊ रॉय याच्यासोबत डिस्ने ब्रदर्स स्टुडिओ (आताची वॉल्ट डिस्ने कंपनी) सुरू केला. उब आयवर्क्स यांच्यासोबत त्यांनी १९२८ मध्ये मिकी माऊस हे पात्र विकसित केले , जे त्यांचे पहिले अत्यंत लोकप्रिय यश

ठरले; सुरुवातीच्या काळात त्यांनी आपल्या या पात्राला आवाजही दिला.जसजसा स्टुडिओ वाढत गेला, तसतसे ते अधिक धाडसी बनले आणि त्यांनी सिंक्रोनाइज्ड साउंड , पूर्ण-रंगीत श्री-स्ट्रिप टेक्निकोलर , ॲनिमेटेड फीचर फिल्म्स आणि कॅमेर्यांमधील तांत्रिक विकास सादर केला.स्नो व्हाईट ॲंड द सेव्हन इवार्प्स (१९३७), पिनोकिओ , फॅटासिया (दोन्ही १९४०), डंबो (१९४१) आणि बाम्बी (१९४२) यांसारख्या चित्रपटांमध्ये दिसलेल्या या परिणामांनी ॲनिमेटेड चित्रपटांच्या विकासाला आणखी चालना दिली.दुसऱ्या महायुद्धानंतर सिंड्रेला (१९५०), स्लीपिंग ब्यूटी (१९५९) आणि मेरी पॉपिन्स (१९६४) यांसारखे नवीन ॲनिमेटेड आणि लाइव्ह-ॲक्शन चित्रपट आले, ज्यापैकी शेवटच्या चित्रपटाला पाच अकादमी पुरस्कार मिळाले.

१९५० च्या दशकात, डिस्नेने थीम पार्क उद्योगात विस्तार केला आणि जुलै १९५५ मध्ये त्याने कॅलिफोर्नियातील ॲनाहिम येथे डिस्नेलँड उघडले. या प्रकल्पासाठी

बालपण आणि शिक्षण

वॉल्टर एलियास डिस्ने यांचा जन्म ५ डिसेंबर १९०१ रोजी अमेरिकेतील इलिनॉय राज्यातील शिकागोच्या हर्मासा परिसरातील १२४९ ट्रिप अवेन्यु येथे झाला. ते एलियास डिस्ने यांचे चौथे पुत्र होते . एलियास डिस्ने यांचा जन्म कॅनडा प्रांतात अँग्लो-आयरिश पालकांच्या पोटी झाला होता आणि त्यांची आई फ्लोरा (माहेरचे नाव कॉल) या जर्मन आणि इंग्रजी वंशाच्या अमेरिकन होत्या. वॉल्ट व्यतिरिक्त, एलियास आणि फ्लोरा यांचे पुत्र हर्बर्ट, रेमंड आणि रॉय होते ; आणि या जोडप्याला डिसेंबर १९०३ मध्ये रूथ नावाची पाचवी मुलगी झाली. जेव्हा डिस्ने चार वर्षांचे होते, तेव्हा त्यांचे कुटुंब मिसूरीमधील मार्सेलीन येथील एका शेतावर राहायला गेले , जिथे त्यांचे काका रॉबर्ट यांनी नुकतीच जमीन खरेदी केली होती. मार्सेलीनमध्ये, एका निवृत्त स्थानिक डॉक्टरच्या घोड्याचे चित्र काढण्यासाठी पैसे मिळाल्यावर डिस्ने यांना चित्रकलेत रस निर्माण झाला.

निधी उभारण्याकरिता त्याने ‘वॉल्ट डिस्नेज डिस्नेलँड’ आणि ‘द मिकी माऊस क्लब’ यांसारख्या दूरदर्शन कार्यक्रमांमध्येही प्रवेश केला.तो १९५९ च्या मॉस्को फेअर , १९६० च्या हिवाळी ऑलिम्पिक आणि १९६४ च्या न्यूयॉर्क वर्ल्ड फेअरच्या नियोजनातही सहभागी होता. १९६५ मध्ये, त्याने डिस्ने वर्ल्ड नावाच्या आणखी एका थीम पार्कचा विकास सुरू केला, ज्याच्या केंद्रस्थानी ‘एक्सपेरिमेंटल प्रोटोटाइप कम्युनिटी ऑफ टुमॉरो ’ नावाचे एका नवीन प्रकारचे शहर असणार होते. डिस्ने आयुष्यभर खूप धूम्रपान करत असे आणि पार्क प्रकल्प पूर्ण होण्यापूर्वीच १९६६ मध्ये फुफ्फुसाच्या कर्करोगाने त्याचे निधन झाले. डिस्ने खाजगी आयुष्यात एक लाजाळू, स्वतःला कमी लेखणारा आणि असुरक्षित माणूस होता, पण सार्वजनिक जीवनात त्याने एक प्रेमळ आणि मनमोकळे व्यक्तिमत्व स्वीकारले होते. त्याचे मापदंड आणि त्याच्यासोबत काम करणाऱ्यांकडून असलेल्या त्याच्या अपेक्षा खूप उच्च होत्या. तो वंशवादी किंवा

ज्यूद्वेष्या असल्याचा आरोप त्याच्यावर झाला असला तरी, त्याला ओळखणारया अनेकांनी हे आरोप खोडून काढले आहेत. डिस्नेच्या इतिहासलेखनाने विविध दृष्टिकोन स्वीकारले आहेत, ज्यात त्याला साध्या देशभक्तीपर मूल्यांचा पुरस्कर्ता मानण्यापासून ते अमेरिकन सांस्कृतिक साम्राज्यवादाचा प्रतिनिधी मानण्यापर्यंतच्या दृष्टिकोनांचा समावेश आहे. २० व्या शतकातील सर्वात प्रभावशाली सांस्कृतिक व्यक्तींपैकी एक म्हणून मोठ्या प्रमाणावर ओळखले जाणारे डिस्ने, ॲनिमेशनच्या इतिहासात आणि अमेरिकेच्या सांस्कृतिक इतिहासात एक महत्त्वाचे स्थान टिकवून आहेत , जिथे त्यांना एक राष्ट्रीय सांस्कृतिक प्रतीक म्हणून मान्यता आहे. त्यांचे चित्रपट आजही दाखवले जातात आणि रूपांतरित केले जातात, जगभरातील डिस्ने थीम पार्क्सचा आकार आणि संख्या वाढली आहे आणि त्यांची कंपनी जगातील सर्वात मोठ्या मास मीडिया आणि मनोरंजन समूहांपैकी एक बनली आहे .

मिकी माऊसची निर्मिती आणि त्यानंतरचे यश

ॲंस्वॉल्डची जागा घेण्यासाठी, डिस्ने आणि आयवर्क्स यांनी मिकी माऊस विकसित केला , कदाचित डिस्नेने त्याच्या लाफ-ओ-ग्राम स्टुडिओमध्ये काम करत असताना दत्तक घेतलेल्या एका पाळीव उंदरापासून त्यांना प्रेरणा मिळाली असावी, जरी या पात्राचे मूळ अस्पष्ट आहे. डिस्नेची मूळ निवड मॉर्टिमर माऊस हे नाव होते, परंतु त्याची पत्नी लिलियनला ते खूपच डामडौल वाटले आणि तिने त्याऐवजी मिकी हे नाव सुचवले. आयवर्क्सने डिस्नेच्या तात्पुरत्या रेखाचित्रांमध्ये सुधारणा केली जेणेकरून पात्राला ॲनिमेट करणे सोपे होईल. डिस्ने, ज्याने ॲनिमेशन प्रक्रियेपासून स्वतःला दूर करण्यास सुरुवात केली होती, त्याने १९४७ पर्यंत मिकीला आवाज दिला. डिस्नेच्या एका कर्मचार्याच्या शब्दांत, ‘उबने मिकीचे शारीरिक स्वरूप डिझाइन केले, पण वॉल्टने त्याला त्याचा आत्मा दिला.’ मिकी माऊस पहिल्यांदा मे १९२८ मध्ये ‘क्लेन केझी ‘ या लघुपटाच्या एका चावणी प्रदर्शनाच्या रूपात दिसला , परंतु त्याला आणि दुसऱ्या चित्रपटाला, ‘द गॅलॉपिन’ गौचो’ला , वितरक मिळू शकला नाही. १९२७ च्या गाजलेल्या ‘ द जॅझ सिंगर’नंतर , डिस्नेने तिसरा लघुपट, ‘ स्टीमबोट विली’वर सिंक्रोनाइझ्ड साउंडचा वापर करून पहिला पोस्ट-प्रोड्युस्ड साउंड कार्टून तयार केला. ॲनिमेशन पूर्ण झाल्यावर, डिस्नेने युनिव्हर्सल पिक्चर्सचे माजी कार्यकारी अधिकारी , पॅट पॉवर्स यांच्यासोबत ‘पॉवर्स सिनेफोन’ रेकॉर्डिंग प्रणाली वापरण्यासाठी करार केला. सिनेफोन डिस्नेच्या सुरुवातीच्या साउंड कार्टून्ससाठी नवीन वितरक बनले, जे लवकरच लोकप्रिय झाले.

ॲनिमेशनचे सुवर्णयुग

१९३४ पर्यंत, डिस्ने कार्टून शॉर्ट्स बनवण्याने असमाधानी झाले होते, आणि त्यांचा विश्वास होता की एक पूर्ण लांबीचा कार्टून चित्रपट अधिक फायदेशीर ठरेल. स्टुडिओने परीकथेवर आधारित ‘स्नो व्हाईट ॲंड द सेव्हन इवार्प्स’च्या चार वर्षांच्या निर्मितीला सुरुवात केली . जेव्हा या प्रकल्पाबद्दलची बातमी बाहेर फुटली, तेव्हा चित्रपट उद्योगातील अनेकांनी भाकीत केले की यामुळे कंपनी दिवाळखोर होईल; उद्योगातील जाणकारांनी याला ‘डिस्नेची मूर्खपणाची कृती’ असे टोपणनाव दिले. हा चित्रपट, जो पूर्ण रंग आणि आवाजासह बनवलेला पहिला ॲनिमेटेड चित्रपट होता, त्याच्या निर्मितीसाठी १.५ दशलक्ष खर्च आला — जो अंदाजित खर्चाच्या तिप्पट होता. ॲनिमेशन शक्य तितके वास्तववादी असावे यासाठी, डिस्नेने आपल्या ॲनिमेटर्सना चौइनाई आर्ट इन्स्टिट्यूटमध्ये अभ्यासक्रमासाठी पाठवले; त्यांनी स्टुडिओमध्ये प्राणी आणले आणि अभिनेत्यांना कामावर ठेवले जेणेकरून ॲनिमेटर्सना वास्तववादी हालचालींचा अभ्यास करता येईल. कॅमेरा दृश्यातून फिरत असताना पार्श्वभूमीचा बदलता दृष्टिकोन दर्शवण्यासाठी, डिस्नेच्या ॲनिमेटर्सनी एक मल्टीप्लेन कॅमेरा विकसित केला, ज्यामुळे काचेच्या तुकड्यांवरील चित्रे कॅमेर्यापासून वेगवेगळ्या अंतरावर ठेवता येत होती आणि खोलीचा आभास निर्माण होत होता. कॅमेरा दृश्यातून जात असल्याचा आभास निर्माण करण्यासाठी काच हलवता येत होती. या कॅमेऱ्यावर तयार केलेली पहिली कलाकृती ‘द ओल्ड मिल’ (१९३७) नावाची एक सिली सिम्फनी तिच्या प्रभावी दृश्यात्मक शक्तीमुळे ॲनिमेटेड लघुपटासाठी अकादमी पुरस्कार जिंकली मल्टीप्लेन कॅमेरा पूर्ण होईपर्यंत ‘स्नो व्हाईट’ मोठ्या प्रमाणात पूर्ण झाली असली तरी, डिस्नेने नवीन प्रभाव वापरण्यासाठी काही दृश्ये पुन्हा रेखाटण्याचे आदेश दिले.

विद्रोही आंबेडकरवादी कथांचे उद्गाते अन् वास्तववादी कादंबरीकार

बाबुराव बागुल हे आंबेडकरवादी साहित्यासाठी ओळखले जाणारे मराठी लेखक, कवी होते. विद्रोही आंबेडकरवादी कथांचे प्रमुख उद्गाते आणि प्रखर वास्तववादी कादंबरीकार तसेच शोषित, उपेक्षित, झोपडपट्टीतील, फुटपाथवरील भगंग जनजीवनाचे भेदक चित्रण करणारे लेखक म्हणून त्यांची ओळख होती. प्रभावी व विद्रोही भाषाशैली, जिवंत प्रसंगचित्रण, कारुण्य आणि क्रूरता रेखाटन हे त्यांच्या लेखनाचे विशेष गुण होते. दलित साहित्यामध्ये मोठे योगदान देणारे एक प्रतिभावंत लेखक साहित्यिक म्हणून बाबूराव बागुल यांना एक नवी ओळख मिळालेली आहे. त्यांनी लिहिलेल्या कथा व कादंबऱ्या या गावकुसाबाहेर राहणाऱ्या समाजाच्या सामाजिक जाणिवांचं व वेदनांचं वर्णन करणारे आहेत. स्त्रीप्रधान कथालेखन हा देखील त्यांच्या लिखाणाचा महत्त्वाचा भाग राहिलेला आहे. सूड कथेमध्ये बाबुराव बागुल यांनी वाडी वस्तीवरील स्त्रीच्या हृदयद्रावक व तिच्यावर ओढवलेल्या प्रसंगाचं चित्रण केलेले आहे. या कथेतील स्त्री पात्र हे समाजातील स्त्रियांच्या शोषित पीडित स्त्रीच्या सामाजिक स्थितीचं चित्रण करणारा आहे.

बाबुराव बागुल १७ जुलै १९३० रोजी महाराष्ट्राच्या नाशिक जिल्ह्यातील ‘विहितगाव’ नावाच्या खेड्यात जन्मले. दलित जातीत जन्मल्यामुळे जातीय विषमतेचे अनुभव त्यांनी लहानपणापासूनच घेतले. बागुलांच्या आधीची

बाबुराव बागुल यांची आज जयंती

भावडे जगली नाहीत; तेव्हा ते तरी जगावेत या विचाराने बागुलांच्या वडिलांनी त्यांना मुंबईला माटुंग्याच्या लेबर कंपात राहणाऱ्या मावशीकडे पाठवून दिले. तेथील महानगरपालिकेच्या शाळेतच ते शिकू लागले. त्या सुमारास वाढू लागलेल्या आंबेडकरवादी विचारांचा परिणाम शालेय वयात असलेल्या बागुलांवरही झाला. चौथ्या इयत्तेत असतानाच त्यांनी एक आंबेडकरशीत लिहिले. आर्थिक परिस्थितीमुळे मॅट्रिकनंतर त्यांना शिक्षण थांबवावे लागले. नोकरीच्या शोधात असलेल्या बागुलांवर त्यादरम्यान मुंबईत बळावू लागलेल्या कामगार चळवळीचा प्रभाव पडला. माटुंग्याच्या लेबर कॅंपातच राहत असलेल्या अण्णाभाऊ साठेंच्या संपर्कातून ते कामगार चळवळीत सहभागी झाले. या काळात त्यांनी साम्यवादी विचारवंतांच्या साहित्याचा अभ्यास केला. बेरोजगारी, आर्थिक-सामाजिक विषमता यांविरुद्ध या कालखंडात त्यांनी रचलेल्या कवितांमधून या विचारांचा प्रभाव जाणवतो. १९५५ मध्येरेल्वे वर्कशॉपात नोकरी मिळाल्यामुळे बागुल सुरतेस गेले.

सन्मान व पुरस्कार

धारावी (मुंबई), येथे ७ फेब्रुवारी १९९९ रोजी भरलेल्या पहिल्या विद्रोही साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षपद, उद्घाटनाचे भाषण डॉ. आ.ह. साळुंखे यांनी केले होते. बागुलांच्या साहित्यिक कार्याचा गौरव म्हणून कविवर्य कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानचा ‘जनस्थान पुरस्कार’ २००७ साली त्यांना देण्यात आला. महाराष्ट्र फाउंडेशन पुरस्कार,जनस्थान पुरस्कार असे अनेक मान-सन्मान त्यांना प्राप्त झाले.

इथेनॉल वापराचे फायदे आणि तोटे

इथेनॉल हे प्रामुख्याने ऊस, मका किंवा इतर धान्यांपासून बनवले जाणारे एक प्रकारचे अल्कोहोल आहे, ज्याचा वापर पेट्रोलमध्ये मिसळून जैवइंधन म्हणून मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. भारतासह जगभरात हरित ऊर्जेला प्रोत्साहन देण्यासाठी याचा वापर वाढवला जात आहे. इथेनॉल वापराचे मुख्य फायदे आणि तोटे खालीलप्रमाणे आहेत.

इथेनॉल वापराचे फायदे

प्रदूषणात घट: इथेनॉल हे ऑक्सिजनयुक्त इंधन असल्याने जेव्हा ते पेट्रोलमध्ये मिसळले जाते, तेव्हा इंधनाचे पूर्ण ज्वलन होते. यामुळे कार्बन मोनॉक्साइड आणि इतर घातक वायूंचे हवेतील उत्सर्जन लक्षणीयरीत्या कमी होते.

आयात खर्चात बचत: भारत आपल्या गरजेच्या बहुतांश कच्चे तेल परदेशातून आयात करतो. पेट्रोलमध्ये इथेनॉलचे मिश्रण केल्याने कच्च्या तेलाची आयात कमी होऊन देशाचे अज्बावधी रुपये वाचतात.

शेतकऱ्यांना आर्थिक फायदा: इथेनॉल प्रामुख्याने ऊसाची मळी, खराब झालेले धान्य आणि मक्यापासून तयार केले जाते. यामुळे शेतकऱ्यांच्या मालाला चांगला भाव मिळतो आणि ग्रामीण अर्थव्यवस्थेला बळ मिळते.

नूतनीकरणक्षम ऊर्जा: खनिज तेल मर्यादित आहे, पण इथेनॉल

हे शेतीतील पिकांपासून तयार होत असल्याने ते कधीही न संपणारे म्हणजेच नूतनीकरणक्षम (Renewable) इंधनाचा स्रोत आहे.

इंजिनची कार्यक्षमता: इथेनॉलचा ऑक्टन नंबर (Octane Number) जास्त असतो, ज्यामुळे वाहनाच्या इंजिनची ताकद आणि कार्यक्षमता वाढण्यास मदत होते.

इथेनॉल वापराचे तोटे कमी मायलेज: पेट्रोलच्या तुलनेत इथेनॉलमध्ये ऊर्जेची घनता (Energy Density) कमी असते. त्यामुळे पेट्रोलमध्ये इथेनॉलचे प्रमाण जास्त असल्यास वाहनाचे मायलेज थोडे कमी होते.

देशात विकासाची गंगा: प्रगती आणि आव्हानांचा वेध

‘विकासाची गंगा’ हा शब्दप्रयोग जेव्हा आपण ऐकतो, तेव्हा आपल्या डोळ्यांसमोर आधुनिक पायाभूत सुविधा, डिजिटल क्रांती आणि आर्थिक प्रगतीचे चित्र उभे राहते. जशी पवित्र गंगा नदी आपल्या प्रवाहाने संपूर्ण भूमी सुजलाम् सुफलाम् करते, तसेच देशातील विकासाचा प्रवाह समाजातील शेवटच्या घटकापर्यंत पोहोचणे म्हणजे खऱ्या अर्थाने ‘विकासाची गंगा’ वाहणे होय.

गेल्या काही दशकांत भारताने विविध क्षेत्रांत केलेली घोडदौड नक्कीच कौतुकास्पद आहे. या विकासाच्या गंगेचे प्रामुख्याने तीन प्रवाह आपल्याला दिसून येतात:

१. पायाभूत सुविधा आणि डिजिटल क्रांती : आज देशात नॅशनल हायवेचे जाळे, वंदे भारत सारख्या आधुनिक ट्रेन्स आणि विमानतळांचा विस्तार वेगाने होत आहे. यामुळे कनेक्टिव्हिटी वाढली असून व्यापाराला गती मिळाली आहे. दुसरीकडे, डिजिटल इंडिया मोहिमेमुळे आज अगदी ग्रामीण भागातही भाजी विक्रेत्यापासून ते मोठ्या मॉलपर्यंत ‘यूपीआय’ (UPI) द्वारे सेकंदात व्यवहार होत आहेत. इंटरनेटच्या सुविधेमुळे शिक्षण आणि बँकिंग सेवा प्रत्येकाच्या हातातील मोबाईलमध्ये पोहोचल्या आहेत.

२. आर्थिक आणि औद्योगिक प्रगती : ‘भेक

इन इंडिया’ आणि ‘स्टार्टअप इंडिया’ सारख्या उपक्रमांमुळे देशात उद्योजकतेची नवी लाट आली आहे. आज भारत ही जगातील एक प्रमुख अर्थव्यवस्था म्हणून उदयास येत आहे. तंत्रज्ञान, औषध निर्माण (Pharma), आणि संरक्षण क्षेत्रात देश स्वावलंबी बनण्याच्या दिशेने पावले टाकत आहे.

३. सामाजिक कल्याणकारी योजना : तळागाळातील लोकांपर्यंत विकास पोहोचवण्यासाठी अनेक योजना राबवल्या जात

आहेत. ‘आयुष्मान भारत’ अंतर्गत मोफत आरोग्य उपचार, ‘उज्वला योजने’द्वारे गॅस जोडणी, आणि ‘पंतप्रधान आवास योजने’तून गरिबांना पक्की घरे मिळत आहेत. यामुळे सर्वसामान्य नागरिकांचे राहणीमान सुधारण्यास मदत झाली आहे.

आव्हानांचे गढूळ पाणी: विकास अजून कुठे पोहोचायचा आहे? विकासाची ही गंगा वाहत असतानाच, समाजातील काही घटक अजूनही या प्रवाहापासून दूर आहेत, हेही तितकेच सत्य आहे. बेरोजगारी आणि कौशल्य विकास: पदव्या

असूनही हाताला काम नसलेल्या तरुणांची संख्या मोठी आहे. शिक्षण पद्धती आणि उद्योगांना आवश्यक असणारे कौशल्य यामध्ये मोठी दरी आहे. **शेतकरी आणि ग्रामीण अर्थव्यवस्था:** पायाभूत सुविधा शहरांमध्ये वेगाने वाढत असल्या, तरी ग्रामीण भागात अजूनही शेतीला आधुनिकतेची जोड आणि योग्य बाजारपेठ मिळणे गरजेचे आहे.

पर्यावरणाचा समतोल: विकासाच्या नावाखाली होणारी जंगलतोड आणि प्रदूषण रोखणे हे मोठे आव्हान आहे. पर्यावरण पूरक (Sustainable) विकास नसेल, तर ही विकासाची गंगा प्रदूषित व्हायला वेळ लागणार नाही.

निष्कर्ष : “खरा विकास तोच, जो केवळ आकड्यांमध्ये नाही, तर माणसाच्या जीवनात बदल घडवतो.” देशात विकासाची गंगा नक्कीच वाहत आहे, पण ती कुठेतरी अडखळत किंवा काही ठराविक भागातच केंद्रित न राहता, प्रत्येक झोपडीपर्यंत आणि प्रत्येक हाताला काम देण्यापर्यंत पोहोचली पाहिजे. जेव्हा देशातील शेवटच्या नागरिकाला सन्मानाचे जीवन, उत्तम शिक्षण आणि आरोग्य मिळेल, तेव्हाच ही विकासाची गंगा खऱ्या अर्थाने तुप्त झाली असे म्हणता येईल. त्यासाठी शासन आणि नागरिक या दोघांनीही जबाबदारीने पुढे येणे गरजेचे आहे.

आई-वडील वेगळे होऊ शकतात, पण जबाबदारी नाही!

नागपूर खंडपीठाचा निकाल, कौटुंबिक वादातून झाले होते विभक्त

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला : अपत्यांचे संगोपन करणे आणि त्यांच्या भविष्याला आकार देणे, ही केवळ कायद्याने लादलेली सक्ती नसून, ती आई-वडील दोघांचीही नैतिक व तात्त्विक जबाबदारीही आहे, असा मर्मभेदक संदेश मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाचे न्यायमूर्ती महेंद्र नेरलीकर यांनी एका प्रकरणावरील निर्णयात दिला.

अकोला कुटुंब न्यायालयाने दोन अल्पवयीन मुलींच्या उदरनिर्वाहासाठी २० हजार रुपयांची पोटगी मंजूर केल्यामुळे वडिलाने उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली होती. उच्च न्यायालयाने ती

याचिका फेटाळून लावत कुटुंब न्यायालयाचा निर्णय योग्य ठरवला आणि वडिलाला त्याच्या कर्तव्याची जाणीवही करून दिली. आई-वडील विभक्त होऊ शकतात; पण मुलांचे पालकत्व कधीही

संपुष्टात येत नाही. पालकांच्या नातेसंबंधांमध्ये कटुता निर्माण होते, तेव्हा त्याचे सर्वाधिक चटक निरागस मुलांना सोसावे लागतात. अशा अवलंबित जिवांचे अस्तित्व आणि त्यांचा सन्मान टिकवून

आईचे समर्पण पैशांत मोजता येत नाही
» आईदेखील कमावती असल्यामुळे मुलींच्या संगोपनाचा आर्थिक भार फक्त आपल्यावरच टाकला जाऊ शकत नाही, हा वडिलाचा दावाही न्यायालयाने निरर्थक ठरवला. लहानपणापासून मुलींची संपूर्ण जबाबदारी आई एकटीच सांभाळत आहे. ती मुलींच्या रोजच्या गरजा, शिक्षण आणि आरोग्य यासाठी सतत झटत आहे. तिचे अमूल्य श्रम आणि समर्पण केवळ पैशांच्या गणितात मोजले जाऊ शकत नाही, असे न्यायालयाने नमूद केले.

ठेवणे, हा पोटगीच्या कायद्याचा मूळ उद्देश आहे. त्यामुळे वडिलांनी आपल्या जबाबदारीतून पूर्णपणे हात झटकणे तात्त्विक आणि कायदेशीर दोन्ही निकषांवर चुकीचे आहे, असे न्यायालय म्हणाले. आजच्या महागाईच्या काळात मासिक २० हजार रुपये पोटगी अजिबात जास्त

नाही, याकडेही न्यायालयाने लक्ष वेधले. या प्रकरणातील वडील बुलडाणा, तर आई अकोला येथील रहिवासी असून ते दोघेही पोलिस हेड कॉन्स्टेबल आहेत. त्यांना १५ व ५ वर्षे वयाच्या दोन मुली आहेत. हे दाम्पत्य कौटुंबिक वादामुळे विभक्त झाले आहे.

अकोली जहागीर येथे गॅस सिलेंडरचा भडका; घराला भीषण आग

वि प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोट : तालुक्यातील अकोली जहागीर येथे गॅस सिलेंडरचा भडका उडाल्याने एका घराला भीषण आग लागून घरातील मौल्यवान साहित्य जळून खाक झाल्याची घटना गुरुवारी घडली. या घटनेमुळे गावात काही काळ भीतीचे वातावरण निर्माण झाले होते. सुदैवाने कोणतीही जीवितहानी झाली नसल्याने नागरिकांनी सुटकेचा निश्वास सोडला. मिळालेल्या माहितीनुसार, अकोली जहागीर येथील ज्ञानेश्वर म्हैसणे यांच्या घरात रात्री सुमारे पावणे आठ वाजण्याच्या सुमारास अचानक गॅस सिलेंडरचा भडका उडाला. काही क्षणांतच आगीने रौद्र रूप

धारण करत संपूर्ण घराला वेढा घातला. घरातून धुराचे लोट आणि आगीच्या ज्वाळा उसळताना पाहून परिसरातील नागरिक घटनास्थळी धावले. घटनेची माहिती मिळताच ग्रामपंचायत सदस्य अमोल बदरखे यांनी तत्काळ अकोट नगर परिषदेच्या अग्निशमन दलाला तसेच अकोट ग्रामीण पोलिसांना

दूरध्वनीद्वारे कळविले. माहिती मिळताच अग्निशमन दलाचे पथक घटनास्थळी दाखल झाले. जवानांनी शर्थीचे प्रयत्न करून आगीवर नियंत्रण मिळविले. त्यामुळे आग शेजारील घरांमध्ये पसरण्याचा धोका टळला. या आगीत घरातील फर्निचर, कपडे, घरगुती साहित्य तसेच इतर मौल्यवान वस्तू जळून खाक झाल्याची प्राथमिक माहिती आहे. आगीची तीव्रता मोठी असली तरी घरातील सर्व सदस्य सुरक्षित बाहेर पडल्याने जीवितहानी टळली. दरम्यान, घटनेची नोंद अकोट ग्रामीण पोलिसांनी घेतली असून आगीचे नेमके कारण आणि झालेल्या आर्थिक नुकसानाचा पंचनामा करण्याचे काम सुरू आहे.

राष्ट्रीय महामार्गावरील अनेक पथदिवे बंद

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला : शहरी भागातच पथदिवे बंद राहतात असे नाही तर राष्ट्रीय महामार्गावरील देखील दुर्दैवाने ही स्थिती दिसते. राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक 53 वर बरेच पथदिवे बंद आहेत. रात्रीच्या वेळी वाहन चालकांची खूप तारांबळ होते. पथदिवे व्यवस्थित सुरू राहावे याकडे महामार्ग यंत्रणेने गांभीर्याने लक्ष द्यावे अशी मागणी आहे.

चौपदरी रस्ते झाल्यामुळे वाहनांची गती वाढली आहे. सुसाट वेगाने वाहने धावतात. रात्रीच्या वेळी थोडा अंदाज चुकला तरी अपघात झाला म्हणून समजा. रात्री वाहतूक सुरळीत सुरू राहावी म्हणून पथदिवे

सुरू राहिले पाहिजे. या बाबतीत टाळाटाळ करणे धोकादायक आहे. काही वाहन चालकांनी या संदर्भात व्यथा बोलून दाखवली. त्यामुळे हा विषय गांभीर्याने घेणे आवश्यक आहे. कारण वान चालकांच्या जीविताशी हा विषय निगडीत आहे. याकडे दुर्लक्ष होणे अत्यंत धोक्याचे आहे.

धरणगावच्या युवकाची गळफास घेऊन आत्महत्या

मलकापूर पोलिस ठाण्यात आकस्मिक मृत्यूची नोंद

प्रतिनिधी १७ जुलै

मलकापूर : तालुक्यातील धरणगाव येथे २८ वर्षीय युवकाने गळफास घेऊन आत्महत्या केल्याची घटना बुधवारी सकाळी उघडकीस आली. या घटनेमुळे गावात हळहळ व्यक्त होत आहे. मिळालेल्या माहितीनुसार, राम राजेंद्र नेरकर (२८, रा. धरणगाव) हा युवक मराठी शाळेजवळील सरकारी विहिरीच्या परिसरात गेला होता. तेथील लोखंडी रॉडला दोरी बांधून त्याने गळफास घेतल्याचे सकाळी ७:३० सुमारास नागरिकांच्या

निदर्शनास आले. घटनेची माहिती मिळताच परिसरातील नागरिकांनी घटनास्थळी गर्दी केली. माहिती मिळताच घटनास्थळी धाव घेऊन पंचनामा केला.

पोलिसांनी तातडीने त्यानंतर मृतदेह पुढील तपासासाठी रुग्णालयात पाठविण्यात आला. आत्महत्येचे नेमके कारण अद्याप स्पष्ट झाले नसून, याप्रकरणी दीपक हिंमत चुगरे यांनी दिलेल्या माहितीवरून शहर पोलिसांनी आकस्मिक मृत्यूची नोंद केली आहे. पुढील तपास पोलिस उपनिरीक्षक शुभम बरदाडे करीत आहेत.

राम नगरात सुरू होता देह व्यापार, चार पुरुषांसह दोन महिलांना अटक

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला : सिव्हिल लाइन्स पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील राम नगरमध्ये पोलिसांनी देह व्यवसायाच्या अड्याचा पर्दाफाश केला. पोलिसांनी घरात छापा टाकून दोन महिलांसह चार पुरुषांना अटक केली.

गेल्या काही दिवसांपासून शहराच्या प्रतिष्ठित राम नगर भागातील एका फ्लॅटमध्ये देह व्यवसाय होत असल्याची चर्चा सुरू होती. या धंद्यासाठी बाहेर गावच्या महिलांना आमिष दाखवून आणले जात होते. राम नगरमधील एका घरात काही काळापासून संशयास्पद हालचाली होत असल्याच्या तक्रारी पोलिसांना मिळत होत्या. या माहितीची पडताळणी

करण्यासाठी, पोलिसांच्या एका विशेष पथकाने प्रथम त्या घरात एक बनावट गिहाईक पाठवले. एकदा सौदा निश्चित झाल्यावर आणि वेश्याव्यवसाय होत असल्याची खात्री झाल्यावर, पोलिसांनी त्या जागेवर छापा टाकला. या कारवाईत आक्षेपार्ह साहित्यही जप्त करण्यात आले. प्राथमिक तपासात असे समोर आले आहे की, आरोपी बाहेर गावच्या महिलांना वेश्या

व्यवसाय करण्यासाठी येथे आनत होते. पोलीस आता या संपूर्ण नेटवर्कचा तपास करत आहेत.

पोलीस आणि परिसरातील दक्ष नागरिकांच्या समन्वयामुळे हे प्रकरण उघडकीस आले. ही कारवाई पाहण्यासाठी अपार्टमेंटसमोर मोठी गर्दी जमली होती. पोलिसांनी सर्व आरोपींविरुद्ध गुन्हा दाखल करून पुढील तपास सुरू केला आहे.

शहरातील बेघर निवारा आणि उड्डाणा पुलाखाली राहणाऱ्या लोकांच्या मताधिकाराचे काय ?

अनेकांकडे नाही मूळ गावातील कोणतीही कागदपत्रे

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला: मतदानाचा अधिकार हा प्रत्येक पात्र नागरिकाचा घटनात्मक अधिकार आहे मतदानापासून कोणीही वंचित राहू नये म्हणून शहरात सुरू असलेल्या मतदार यादीच्या विशेष सखोल पुनरिक्षण प्रक्रिये दरम्यान शहरातील बेघर निवारा उड्डाणपूल तसेच स्टेशन परिसरात राहणाऱ्या बेघर नागरिक आणि त्यांच्या मुलांसमोर मतदार पडताळणी चे गंभीर आव्हान उभे राहिले आहे आवश्यक कागदपत्रांचा अभाव कौटुंबिक नोंदी उपलब्ध नसणे आणि स्थलांतरित पाश्र्वभूमी यामुळे अनेक पात्र मतदारांची नावे मतदार यादीतून वगळली जाण्याची भीती व्यक्त केली जात आहे. या भिक मागून उदरनिर्वाह करणाऱ्या तसेच बेघर असलेल्या या लोकांमध्ये अनेक बाहेर राज्यातील सुद्धा आहेत अनेकजण स्थलांतरित झाले आहेत त्यामुळे त्यांच्या मूळ गावातील किंवा पालकांची संबंधित कागदपत्रांचा अभाव आहे एस आय आर प्रक्रियेत अशा कागदपत्रांची पडताळणी होत असल्याने त्यांच्यासमोर मोठा प्रश्न निर्माण झाला आहे. अधिकाऱ्यांच्या माहितीनुसार अर्जदार किंवा त्यांच्या पालकांची 2002 किंवा त्यापूर्वीच्या मतदार यादीत नाव असल्यास पडताळणी तुलनेत सोपी होऊ

आम्ही भारताचे नागरिक राहणार की नाही? - मैनाबाई

» अनेक वर्षांपासून अकोल्यात वास्तव्यास असूनही मूळ गावातील कोणतीही कागदपत्रे नसल्याने स्वतःचे आणि मुलांचे नाव मतदार यादीत राहील की नाही याची भीती वाटत आहे मदतीसाठी कुठे जावे कोणाकडे संपर्क साधावा याबाबतही संभ्रम असल्याचे तिने सांगितले. मतदानाचा अधिकार हा प्रत्येक नागरिकाचा घटनात्मक अधिकार आहे परंतु अशा लोकांकडे अस्तित्वात नसलेला कौटुंबिक इतिहास सादर करण्याची अपेक्षा ठेवणे योग्य नाही. त्यामुळे अशा लोकांच्या मतदानाच्या अधिकाराबाबत शासन काय निर्णय घेते याकडे सर्वांचे लक्ष लागले आहे

शक्ते मात्र अशी नोंद नसलेल्या नागरिकांची अधिक सखोल तपासणी होण्याची शक्यता आहे त्या बेघर लोकांनी कधी मतदान केलेले नसल्याने किंवा अनेकांची कौटुंबिक नोंद उपलब्ध नसल्याने त्यांना अडचणीचा सामना करावा लागू शकतो ही समस्या केवळ पहिल्या पिढीपूर्ती मर्यादित नसून दुसऱ्या आणि तिसऱ्या पिढीतील मुलांनाही भेडसावत आहे अकोल्यात जन्मलेल्या आणि वाढलेल्या अनेक मुलांकडे जैविक कुटुंबाशी संबंध दर्शविणारी पुरेशी कागदपत्रे नसल्याने मतदार पडताळणीची प्रक्रिया पूर्ण करण्याबाबत संभ्रम निर्माण झाला आहे.

शेतात हरणांच्या कळपाचा हैदोस!

प्रतिनिधी १७ जुलै

अमरावती : एकीकडे पावसाने दडी दिली आहे तर दुसरीकडे बोगस बियाण्यांमुळे काही ठिकाणी बियाणे उगवले नाही. असे असतानाही शेतात सोयाबीन व कपाशी चे जे काही पीक आले आहे. हे हरणांचे कळप खराब करत आहेत.

निकृष्ट बियाण्यामुळे शेतकऱ्याचे मोठे नुकसान; पंचनामा करून भरपाईची मागणी

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला : अकोला तालुक्यातील सांगवूद बु. येथील शेतकरी आकाश राजेंद्र शिरसाट यांनी महाबीज KDS-992 सोयाबीन बियाण्याची उगवण अत्यल्प झाल्याने मोठे आर्थिक नुकसान झाल्याची तक्रार कृषी विभागाकडे केली आहे. या संदर्भात त्यांनी जिल्हा बीज निरीक्षकांकडे लेखी अर्ज सादर करून पंचनामा करून नुकसानभरपाई देण्याची मागणी केली आहे. शिरसाट यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, त्यांनी मोरेश्वर कृषी केंद्रातून महाबीज KDS-992 या जातीचे सोयाबीन बियाणे खरेदी करून ६ जुलै २०२६ रोजी शेतात पेरणी केली. मात्र पेरणीनंतर सुमारे आठ दिवस उलटूनही केवळ

२० टक्केच उगवण झाल्याचा आरोप त्यांनी केला आहे. यामुळे पुन्हा पेरणी करण्याची वेळ आल्याने बियाणे, मजुरी, मशागत व इतर शेती खर्चात मोठी वाढ झाली असून आर्थिक फटका बसल्याचे शेतकऱ्याने नमूद केले आहे.

वाढीव दराने बियाणे खरेदी करूनही अपेक्षित उगवण न झाल्याने संबंधित बियाणे कंपनीची जबाबदारी निश्चित करावी, अशी मागणीही त्यांनी केली आहे. याप्रकरणी कृषी अधिकारी, संबंधित बियाणे कंपनीचे प्रतिनिधी व विक्रेत्यांच्या उपस्थितीत तातडीने पंचनामा करून वस्तुस्थितीची पाहणी करण्यात यावी आणि झालेल्या नुकसानीची योग्य ती भरपाई मिळावी, अशी मागणी अर्जातून करण्यात आली आहे.

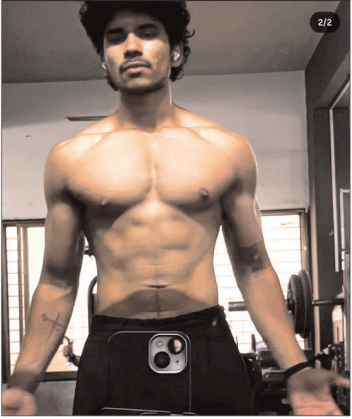
अपघातात दोन बॉडीबिल्डर्सचा मृत्यू; एक जण गंभीर

प्रतिनिधी १७ जुलै

पुसद : पुसद येथील शरीरसौष्ठव क्षेत्रातील दोन होतकरू युवा खेळाडूंचा हिंगोली येथे झालेल्या भीषण रस्ते अपघातात मृत्यू झाल्याची दुर्दैवी घटना गुरुवारी रात्री घडली. या अपघातात आणखी एक तरुण गंभीर जखमी झाला असून त्याच्यावर रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. या घटनेमुळे पुसद शहरासह क्रीडा क्षेत्रात शोककळा पसरली आहे. मुतांमध्ये परिमल राठोड (वय २२, रा. ग्रीन पार्क, श्रीरामपूर, पुसद) आणि उदय गजरे (वय १९, रा. सप्तगिरी नगर, पुसद) यांचा समावेश आहे. दोघेही शरीरसौष्ठव स्पर्धांमध्ये सक्रिय सहभाग घेत होते. अल्पवयातच विविध स्पर्धांमध्ये उल्लेखनीय यश संपादन करून त्यांनी पुसदचे नाव राज्यस्तरावर पोहोचविले होते. प्राथमिक माहितीनुसार, काही कामानिमित्त हे तरुण एमएच ४३ एएल ३२५३ क्रमांकाच्या चारचाकी वाहनाने हिंगोलीला गेले होते. परतीच्या

प्रवासादरम्यान रात्री सुमारे १० ते १०.३० वाजण्याच्या सुमारास वाहनचालकाचा ताबा सुटल्याने वाहन रस्त्यावरील दुभाजकावर आडवले. अपघाताची तीव्रता इतकी होती की, वाहनाचे मोठे नुकसान झाले आणि परिमल राठोड व उदय गजरे यांचा जागीच मृत्यू झाला. अन्य एक तरुण गंभीर जखमी झाला असून त्याच्यावर उपचार सुरू आहेत. दरम्यान, वाहनात नेमके किती जण प्रवास

करत होते, अपघाताचे नेमके कारण काय होते, याबाबत अद्याप अधिकृत माहिती उपलब्ध झालेली नाही. हिंगोली पोलिसांनी अपघाताची नोंद करून तपास सुरू केला असून सर्व बाबींची पडताळणी केली जात आहे. परिमल राठोड आणि उदय गजरे यांनी नियमित सराव, शिस्तबद्ध जीवनशैली आणि स्पर्धांमधील सातत्यपूर्ण कामगिरीमुळे युवा बॉडीबिल्डर्स म्हणून स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली होती.

त्यांच्या अकाली निधनाने मित्रपरिवार, क्रीडाप्रेमी आणि नागरिकांमध्ये हळहळ व्यक्त होत असून दोन्ही कुटुंबांवर दुःखाचा डोंगर कोसळला आहे.

बाळापूरला तीन अपत्य प्रकरणी नगरसेवक अपात्र

प्रतिनिधी १७ जुलै

बाळापूर : बाळापूर नगरपरिषदेच्या प्रभाग क्र. २ (ब) मधील नगरसेवक मुहम्मद अकरम यांना तीन अपत्य नियमाच्या प्रकरणात अपात्र ठरविण्यात आल्याचा आदेश जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा दंडाधिकारी, अकोला यांनी दिल्याची माहिती समोर आली आहे. या निर्णयामुळे बाळापूरच्या राजकीय वर्तुळात मोठी खळबळ उडाली असून नगरपरिषदेत विविध चर्चांना उधाण आले आहे. प्राप्त माहितीनुसार, दाखल करण्यात आलेल्या निवडणूक याचिकेी वर सुनावणी पूर्ण झाल्यानंतर जिल्हाधिकाऱ्यांनी संबंधित कागदपत्रे व पुरावे विचारात घेऊन हा निर्णय दिला. आदेशानुसार संबंधित नगरसेवकाची सदस्यता तत्काळ प्रभावाने रद्द करण्यात आल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. संबंधित प्रकरण न्यायालयीन अथवा पुढील अपील प्रक्रियेत असल्यास अंतिम निकालानुसार परिस्थितीत बदल होऊ शकतो असे स्पष्ट केले आहे.

अण्णाभाऊ साठे शिष्यवृत्ती योजनेसाठी 24 जुलैपर्यंत मुदत

प्रतिनिधी १७ जुलै

अकोला : साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाच्या वतीने मातंग समाज व तत्सम 12 पोटजातीतील गुणवंत विद्यार्थ्यांसाठी लोकशाहीर

अण्णाभाऊ साठे शिष्यवृत्ती योजना २०२५-२६ यासाठी 24 जुलैपर्यंत अर्ज सादर करावे लागणार आहेत. या योजनेत 2025 या शैक्षणिक वर्षात दहावी, बारावी, पदवी, पदव्युत्तर, वैद्यकीय, अभियांत्रिकी तसेच इतर अभ्यासक्रमांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या मातंग समाज व तत्सम 12 पोटजातीतील विद्यार्थ्यांनी सरासरी 60 टक्के किंवा त्यापेक्षा अधिक गुण मिळवून उत्तीर्ण असावा.

